

20 maja Warszawa

g. 11.00 LXIII LO im. Kossutha, ul. L. Hirszfelda 11

Przerwana lekcja – spotkanie z reżyserem Andrzejem S. Kałużko, autorem filmów dokumentalnych związanych z II wojną światową i Warszawą

g. 13.00 LXIII LO im. Kossutha, ul. L. Hirszfelda 11

Lekcja polskiego – teatralna adaptacja fragmentu powieści Witolda Gombrowicza *Ferdydurke* w wykonaniu grupy teatralnej uczniów z LXIII LO im. Kossutha pod opieką p. Doroty Myśliwskiej

20–22 maja Tykocin – Ravensbrück

Wyjazd uczniów klas gimnazjalnych Zespołu Szkół i Przedszkola w Tykocinie do KL Ravensbrück organizowany przez Muzeum w Tykocinie/Oddział Muzeum Podlaskiego w Białymstoku.

26–29 maja Warszawa

g. 11.00–16.00 Centrum Edukacyjne IPN im. J. Kurtyki „Przystanek Historia”, ul. Marszałkowska 21/25

Prezentacja finałowa V edycji ogólnopolskiego projektu edukacyjnego *O tym nie można zapomnieć* – spotkania z kobietami, które przeszły piekło obozów i łagrów

27 maja Tykocin

g. 12.00 Muzeum w Tykocinie, ul. Kozia 2

Uroczystość upamiętniająca 74. rocznicę wywózki dorosłych mieszkańców Tykocina do obozów koncentracyjnych z udziałem świadków historii i młodzieży szkolnej

W czasie uroczystości pragniemy uczcić pamięć Polek, które doświadczyły okrucieństw w obozie Ravensbrück w latach 1939–1945. Spośród 40. tysięcy przeżyło jedynie 8 tysięcy. Eksperymentom pseudomedycznym poddano 87 kobiet, w tym 74 Polki.

Będziemy wspominać i modlić się za te, które zginęły w obozie, zmarły już na wolności oraz za żyjące. Będzie nam miło spotkać Państwa na uroczystościach.

*Żyjące polskie b. więźniarki KL Ravensbrück
oraz Polski Komitet Obchodów 70. Rocznicy Oswobodzenia KL Ravensbrück*

Kontakt:

Hanna Nowakowska, prezes Fundacji *Ja Kobieta*
+48 694 451 604; hanna.nowakowska@fundacja-jakobieta.pl
Anna Klimowicz, Biuro Edukacji Publicznej IPN, Sekcja Edukacji Historycznej
+48 22 581 86 67; anna.klimowicz@ipn.gov.pl

Uroczystości związane z obchodami 70. rocznicy oswobodzenia KL Ravensbrück

pod honorowym patronatem Prezesa IPN

Jeśli echo ich głosów zamilknie, zginiemy...

Polski Komitet
Obchodów
70. Rocznicy
Oswobodzenia
KL Ravensbrück

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

30 marca	Lublin
g. 12.00	Muzeum Lubelskie w Lublinie; ul. Zamkowa 9
	Dziedziniec: Otwarcie wystawy <i>Kamienne świadectwo</i> wg scenariusza Marzeny Pisarskiej-Kalisty
	Sala kinowa: Pokaz filmu pt. <i>Wobec ciszy</i> w reż. Karola Kalistego
31 marca	Świdnik
g. 12.00–15.00	MOK, ul. Lotników Polskich 24
	Spotkanie z b. więźniarkami KL Ravensbrück: organizowane przez p. Katarzynę Mądrachowską, nauczycielkę j. polskiego oraz jej uczniów z II Liceum Ogólnokształcącego im. K. K. Baczyńskiego w Świdniku, połączone z prelekcją p. Barbary Oratowskiej, st. kustosa i kierowniczkę Muzeum Martyrologii <i>Pod Zegarem</i> oraz występem laureatek XIII edycji konkursu recytatorsko-krasomówczego W kręgu poezji Grażyny Chrostowskiej – lubelskiej przedstawicielki pokolenia Kolumbów
11 kwietnia	Warszawa
g. 12.00	Bazylika Archikatedralna p. w. Świętego Jana Chrzciciela; ul. Świętojańska 8, Stare Miasto
	Uroczysta msza św. w intencji zamordowanych i umęczonych więźniarek KL Ravensbrück
g. 13.00–14.00	Bazylika Archikatedralna p. w. Świętego Jana Chrzciciela; ul. Świętojańska 8, Stare Miasto
	Koncert poetycko-muzyczny <i>Odzyskać z niepamięci</i> , zorganizowany przez Fundację: <i>Ja kobieta i Mecenat Sztuki</i> , współfinansowany ze środków Urzędu M. St. Warszawy
g. 15.00	Powązki Wojskowe, kwatera B26
	Spotkanie przy pomniku – symbolicznej mogile <i>Pamięci Polek zamordowanych w obozie koncentracyjnym w Ravensbrück 1939–1945</i> . Modlitwa, złożenie kwiatów, zapalenie zniczy
15 i 17 kwietnia	Warszawa
g. 12.00 i 17.00	Muzeum Niepodległości, Al. Solidarności 62
	<i>Ravensbrück – O więcej niż życie</i> – spotkanie adresowane do młodzieży szkół warszawskich z dr Wandą Póltawską, byłą więźniarką obozu w Ravensbrück. Limitowana liczba miejsc. Zgłoszenia pod adresem: j.gierczynska@muzeumniepodleglosci.art.pl
12–26 kwietnia	Berlin
	Polska Misja Katolicka w Berlinie Lilienthalstraße 5, 10965 Berlin, Niemcy
	<i>Chwile ostatnie</i> – wystawa pastelii Joanny Czopowicz ilustrujących wybrane utwory poezji obozowej

18–19 kwietnia	Ravensbrück
	Mahn- und Gedenkstätte Ravensbrück Stiftung Brandenburgische Gedenkstätten Straße der Nationen 1, 16798 Fürstenberg/Havel, Niemcy
	Uroczystości na terenie byłego niemieckiego nazistowskiego obozu Ravensbrück
18 kwietnia	g. 13.00–14.00 – prezentacja rezultatów V edycji ogólnopolskiego projektu edukacyjnego <i>O tym nie można zapomnieć – spotkania z kobietami, które przeszły piekło obozów i łagrów</i> realizowanego przez Biuro Edukacji Publicznej IPN – pokaz fragmentów wywiadów filmowych z b. więźniarkami KL Ravensbrück przeprowadzonych przez młodzież szkolną; sala konferencyjna w Garażach.
19 kwietnia	g. 8.30 – msza św. w bunkrze obozowym pod przewodnictwem J.E. ks. Abp. Andrzeja Dziegi, Metropolity Szczecińsko-Kamieńskiego
	g. 10.00 – oficjalne uroczystości organizowane przez Miejsce Pamięci i Przestrogi Ravensbrück
	g. 14.00 – otwarcie wystawy <i>Tajne nauczanie Polek w KL Ravensbrück</i> , opracowanej wg scenariusza dr Danuty Drywy i Barbary Oratowskiej na zlecenie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Następnie zwiedzanie terenu byłego KL Ravensbrück
23 kwietnia	Wrocław
g.10.00–12.45	aula Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, ul. Szewska 37
	<i>Bohaterki z Ravensbrück</i> , spotkanie dla młodzieży
26 kwietnia	Częstochowa
g. 11.00	ul. o. A. Kordeckiego 2, Częstochowa
	Msza św. w Kaplicy Cudownego Obrazu Matki Boskiej na Jasnej Górze, po mszy św. Droga Krzyżowa na Wałach, następnie spotkanie uczestników w auli papieskiej
29 kwietnia	Ruda Śląska
g.10.00	Miejskie Centrum Kultury im. Henryka Bisty, ul. Piotra Niedurnego 69
	Otwarcie wystawy <i>I trzeba było żyć... Kobiety w KL Ravensbrück</i> , autorstwa Barbary Oratowskiej, kierującej lubelskim Muzeum Martyrologii <i>Pod Zegarem</i> .
g. 11.00	Miejskie Centrum Kultury im. Henryka Bisty, ul. Piotra Niedurnego 69
	gala finałowa I ogólnopolskiego konkursu <i>W kręgu poezji i prozy lagrowej byłych więźniarek niemieckiego, nazistowskiego obozu koncentracyjnego Ravensbrück</i>
g. 18.00	Muzeum Miejskie im. Maksymiliana Chroboka, ul. Wolności 26
	otwarcie wystawy prac Marii Hiszpańskiej-Neumann, polskiej artystki graficzki, byłej więźniarki KL Ravensbrück i spotkanie z synem artystki, Michałem Neumannem